

**Protokoll fra møte i
Hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring
20.03.2007**

Møtested: Fylkestingssal Vest
Møtedato: 20.03.2007
Tid: 15.05 – 17.20

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Else Marie Stuenæs	Leder	SP
May Granum	Nestleder	AP
Elisabeth Fanghol	Medlem	AP
Hanne Mæland	Medlem	H
Steinar Ørum	Medlem	H
Tor Velde	Medlem	FRP
Arne Rune Gjelsvik	Medlem	FRP
Terje Akerhaug	Medlem	SV
Reidun Varnås	Medlem	SV
Elisabeth Sveri	Medlem	PP

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Åsmund Aukrust	Karin Johannessen	AP
Laila-Karen Sunde	Willy Østberg	H

Faste medlemmer som ikke møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Karin Johannessen	Medlem	AP
Willy Østberg	Medlem	H
Stein Ove Gudmundsrud	Medlem	AP

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Helga Riise	Fylkesdirektør administrasjon
Inge Hasselberg	Seniorrådgiver
Unni K. Stenborg	Utvalgssekretariatet

Saksliste

Saksnr Tittel

Saker til behandling

13/07 Bibliotekreform 2014 - Del 1 Strategier og tiltak - høring
14/07 Den kulturelle skolesekken i Akershus - evaluering
15/07 Oppfølging av FT-sak 95/06 om Akershus fylkeskommunes Næringsfond mv.
16/07 Bærum kommuneplan -samfunnsdel - 2006 - 2012
17/07 Norsk senter for flerkulturell verdiskaping. Søknad om tilskudd
18/07 Asker næringsråd - Tilskudd til næringsanalyse
19/07 Frogn kommune - flomlysanlegg på Oscarsborg festning

Notat

1/07 Virkemidler for regional innovasjon (VRI) Opplegg for regional prosess

Godkjenning av innkalling

Innkallingen ble godkjent, men representanten Hanne Mæland fremmet forslag om at notat 1/07 Frogn kommune – flomlysanlegg på Oscarsborg festning, ble omgjort til sak. Hun fikk hovedutvalgets tilslutning til det.

Godkjenning av protokoll

Protokoll fra møte i hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring 06.02.2007 ble enstemmig godkjent.

Orienteringer

Direktør Erik Vadholm, kultur.akershus, orienterte om virksomhetens årsmeling 2006, som ble lagt over bordet i møtet (DVD).

Spesialrådgiver Tore Kobbergård, regional utvikling, orienterte om Akershus fylkeskommunes næringsfond.

Invitasjon til konferansen "*Møteplass for frivillige organisasjoner*" 18. april 2007 på Olavsgård Hotell, Skjetten, ble lagt over bordet.

Eventuelt

Leder Else Marie Stuenæs orienterte om opplegget for behandlingen av årsmeldingene fra frivillige organisasjoner i neste 4 års periode. Det legges opp til tematiske grupper og hvert år inviteres organisasjoner fra en gruppe til presentasjon og drøfing av samarbeidet med fylkeskommunen. Det foreslås følgende gruppering:

- miljø- og friluftorganisasjonene (presentasjon i 2006)
- studieforbundene og FFO (2007)
- kunst- og kulturorganisasjonene, barn og unge, LLH (2009)
- minoritetsorganisasjoner (2008)

Fylkesdirektør Helga Riise orientert om møtene 24. april og 6. juni 2007 i hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring.

Møtet 24. april blir på NaKuHel i Asker. Det blir bl.a. orientering om Akershusfondet.
Møtet 6. juni blir på Sør-Gardermoen med besøk i tempel og moské på Romerike.
Begge dagene vil det bli satt opp fellestransport fra Galleriet kl. 12.00.

Saker til behandling

13/07 Bibliotekreform 2014 - Del 1 Strategier og tiltak - høring

Saksprotokoll i Hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring - 20.03.2007

Utvalgets behandling:

Representanten Arne Rune Gjelsvik (FrP) fremmet følgende alternative forslag:

Punkt 1: Som rådmannens.

Punkt 2. Norgesbiblioteket baser på digital infrastruktur og tjenester, nettbasert tilbud, sammenslåing av langt mer slagferdige enheter, vil gi sterkere biblioteknettverk. Dette trenger ikke legges til et regionalt nivå, men delegeres til den største kommunen, med de nødvendige opptrappingsmidler slik at denne kommunen kan legge til rette for en bibliotekstruktur tilpasset varierende lokale forutsetninger.

Punkt 3: Som rådmannens punktum settes etter kommuner.

Votering:

Fylkesrådmannens innstilling punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votering mellom fylkesrådmannens innstilling punkt 2 og 3 og Gjelsviks forslag, ble fylkesrådmannens innstilling vedtatt med 9 stemmer (Ap, SV, H og Sp) mot 3 stemmer (FrP, PP).

Utvalgets innstilling:

- 1. Fylkestinget slutter seg i store trekk til utredningen "Bibliotekreform 2014"s redegjørelse for status for norske biblioteker i dag og de utfordringer bibliotekene står overfor i årene fremover i forhold til tilbud, organisering og kompetansebehov. Valget av en helhetlig strategisk tilnærming til å møte utfordringene gjennom konseptet "Norgesbiblioteket" er fornuftig og avklarende og representerer på mange måter en videreføring av eksisterende samarbeidsløsninger.*
- 2. Fylkestinget er opptatt av at forslagene om økte statlige ressurser til biblioteksektoren følges opp i tråd med den opptrappingsplan som utredningen foreslår. En forutsetter at disponeringen/forvaltningen av en del av opptrappingsmidlene legges til regionalt nivå, og med en fordeling som tar hensyn til de spesielle utfordringer for eksempel bibliotekene i hovedstadsregionen har som ressursentra for den nasjonale biblioteksutviklingen. Dette for å legge til rette for en bibliotekstruktur tilpasset varierende lokale og regionale forutsetninger*
- 3. Fylkestinget konstaterer at forslagene i utredningen "Bibliotekreform 2014" i flere sammenhenger – jfr. konsolideringsprosessen for museene – vil ha som sin forutsetning økonomisk medvirkning fra kommuner og regionalt nivå. Dette vil være spørsmål som må finne sin løsning gjennom de løpende økonomiplanprosesser i et samspill mellom lokalt og regionalt nivå.*

Dato: 08.11.2006
Arkivref: 2006/11613-1

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Fylkesting	29.03.2007
	Hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring	20.03.2007

Bibliotekreform 2014 - Del 1 Strategier og tiltak - høring

Innstilling

- 1. Fylkestinget slutter seg i store trekk til utredningen "Bibliotekreform 2014"s redegjørelse for status for norske biblioteker i dag og de utfordringer bibliotekene står overfor i årene fremover i forhold til tilbud, organisering og kompetansebehov. Valget av en helhetlig strategisk tilnærming til å møte utfordringene gjennom konseptet "Norgesbiblioteket" er fornuftig og avklarende og representerer på mange måter en videreføring av eksisterende samarbeidsløsninger.*
- 2. Fylkestinget er opptatt av at forslagene om økte statlige ressurser til biblioteksektoren følges opp i tråd med den opptrappingsplan som utredningen foreslår. En forutsetter at disponeringen/forvaltningen av en del av opptrappingsmidlene legges til regionalt nivå, og med en fordeling som tar hensyn til de spesielle utfordringer for eksempel bibliotekene i hovedstadsregionen har som ressursentra for den nasjonale biblioteksutviklingen. Dette for å legge til rette for en bibliotekstruktur tilpasset varierende lokale og regionale forutsetninger*
- 3. Fylkestinget konstaterer at forslagene i utredningen "Bibliotekreform 2014" i flere sammenhenger – jfr. konsolideringsprosessen for museene – vil ha som sin forutsetning økonomisk medvirkning fra kommuner og regionalt nivå. Dette vil være spørsmål som må finne sin løsning gjennom de løpende økonomiplanprosesser i et samspill mellom lokalt og regionalt nivå.*

Viktige punkter i saken

Kultur- og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet har sendt del 1 av utredningen "Bibliotekreform 2014" (strategier og tiltak) ut på høring til berørte parter. Utredningen er utført av det nasjonale organ for arkiv, biblioteker og museer – ABM-Utvikling.

Utredningen dekker hele bibliotekfeltet med fokus på de utfordringer bibliotekene står overfor i forhold til krav til omstillinger i takt med samfunnsendringene. De skal følge med i den teknologiske utvikling og være aktive bidragsytere i utviklingen av kunnskapssamfunnet. Bibliotekene skal sikre adgang til kunnskap og kultur for alle og bidra til at brukerne skal kunne utnytte informasjon til kunnskapsdannelse. Samtidig skal bibliotekene være kulturelle og sosiale møteplasser med et særlig fokus på litteratur- og aktivitetstilbud til barn og unge. En viktig funksjon vil også være å bidra til integreringsarbeidet ved å tilby et mangfold av kulturuttrykk på ulike språk.

Norsk bibliotekstruktur preges av mange små biblioteker med begrensede ressurser. Samtidig er utfordringene disse bibliotekene står overfor like forskjellige og komplekse som større bibliotekers utfordringer. Utredningen påpeker at dette krever endringer i bibliotekstrukturen og en styrket samhandling for bedre utnyttelse av felles ressurser.

Sentrale elementer i reformarbeidet vil være utbygging av digital infrastruktur og tjenester, egne program for bibliotekbygg, nye lærings- og nettbaserte tilbud og formidling samt en organisatorisk reform med sammenslåing av biblioteker i mer slagkraftige enheter etter mønster fra konsolideringsprosessen for museene. Bibliotekene skal bevege seg fra å være tradisjonelle, samlingsorienterte enheter til systemer med sterkere brukerfokusering, et sterkere biblioteknettverk og et felles digitalt bibliotek. "Norgesbiblioteket" er betegnelsen på dette integrerte og samhandlende nettverket.

Strategiene og tiltakene under de forskjellige målområdene er oppsummert, sammenstilt og kostnadsvurdert. Samlet summerer dette seg til et bevilgningsbehov på statens hånd på 337 mill. kr. i 2008 voksende til 416 mill. kr. i 2014. I tillegg vil det fordres "egenandeler" fra bibliotekseierne.

Fylkesrådmannen slutter seg i sine vurderinger og anbefalinger til utredningens beskrivelse av status og utfordringer for biblioteksektoren – nasjonalt, regionalt og lokalt. Spesielt folkebibliotekenes situasjon er bekymringsfull med nedleggelse av avdelinger, redusert ressurstilførsel til media og bemanning, kortere åpningstider m.m. Akershus representerer her en liten motstrømning gjennom en betydelig satsing på nye lokaler for hovedbibliotekene i kommunene og regionale fellesløsninger.

Fylkesrådmannen ser ideene og tiltakene som foreslås knyttet til etableringen av "Norgesbiblioteket" – alle norske biblioteker knyttet sammen i et nasjonalt samvirkende nettverk – som konstruktive og framtidrettede og en naturlig videreføring av samarbeidssystemer som – om enn noe fragmentert – allerede eksisterer i dag. Realiseringen av målsettingene knyttet til "Norgesbiblioteket" forutsetter imidlertid betydelig opptrapping av bevilgningene på alle forvaltningsnivåer.

Fylkesrådmannen har merket seg at en i bibliotekutredningen går inn for betydelige strukturelle endringer ("konsolidering") i folkebiblioteksektoren etter modell av museumsreformen. Spørsmål knyttet til oppgaver og oppgavefordeling, organisering og struktur, samt

ressurstilførsel er imidlertid spørsmål som må løses ut fra lokale og regionale forutsetninger. Siden reformens suksess i stor grad vil avhenge av bibliotekene i sentrale strøk – ikke minst hovedstadsregionen – må dette avspeile seg i fordelingen av statlige overføringer. Det vil også være viktig at eksisterende innsatser/systemer knyttet til regionale fellesløsninger blir videreført og ses i sammenheng med tiltak som iverksettes som ledd i det reformarbeidet som etter hvert startes opp knyttet til regionreformen.

Saksredegjørelse

1.0 Bakgrunn

1.1 Utredningsoppdraget

Kultur- og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet har ved ekspedisjon av 14.11.2006 sendt utredningen "Bibliotekreform 2014". Del 1: Strategier og tiltak, ut på høring bl.a. til fylkeskommunene. Del 2: Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur – den mer omfattende beskrivelsen av sektoren, er "særlig beregnet på dem som skal følge opp gjennomføringen av utredningen og dem som ønsker å få en grunnleggende innføring i sektoren". Nedenfor er gitt et sammendrag av utredningens del 1 som grunnlag for behandling av saken:

Utredningen er utført av statens organ for arkiv, bibliotek og museer – ABM-Utvikling – på oppdrag fra ovennevnte departementer og omfatter alle bibliotektyper. Viktige premisser for utredningen er mål og strategier slik de er formulert i ABM-meldingen (St.meld. nr. 22 (1999-2000) og Kulturmeldingen (St.meld. nr. 48 (2002-2003)). Her er behovet for å styrke bibliotekenes rolle i forhold til tilgang på informasjon og kunnskap, som samfunnsaktører og formidlere av et vidt spekter av kulturuttrykk samt deres funksjon som møteplasser bl.a. for å fremme kulturelt mangfold nasjonalt og internasjonalt, sterkt framhevet.

2.0 Premisser og problemstillinger

2.1 Bibliotekenes samfunnsoppdrag

Bibliotekene skal – i henhold til sitt samfunnsoppdrag - styrke kunnskapsutvikling, verdiskaping, kulturforståelse og kulturopplevelse. De representerer viktige demokratiske verdier gjennom fri tilgang til informasjon, kultur og kunnskap. Skal bibliotekene kunne imøtekomme brukernes behov forutsettes omfattende tiltak forankret på alle forvaltningsnivåer, slik at bibliotekene både enkeltvis – og som nasjonalt nettverk - kan møte de utfordringer som følger av rammebetingelser i rask endring nasjonalt og internasjonalt.

Viktige trender vil være at

- informasjon digitaliseres i stadig sterkere grad
- betydningen av kunnskap og behovet for fornyelse av kunnskap øker
- Norge blir i økende grad et flerkulturelt samfunn
- økende internasjonalisering/globalisering

2.2 Globalisering

Bibliotekene tjener som lokal port til global, nasjonal og lokal kultur og kunnskap. Digitalisering av bibliotekenes søkesystemer og samlinger gjør at ressursene blir lettere tilgjengelige for alle på tvers av grenser, kulturer og samfunnslag. Samtidig som globaliseringen øker og påvirker flere samfunnsområder, øker imidlertid også menneskenes behov for lokal kulturell tilhørighet og identitet og dialog med andre kulturer.

2.3 Kunnskapssamfunnet

Kunnskap er en grunnleggende forutsetning for næringsutvikling i bred forstand og for den enkeltes mestringsevne og deltakelse i samfunnet. Bibliotekene, som kunnskapsinstitusjoner, fremmer kunnskap og kompetanse på alle nivåer – både formell og uformell. Bibliotekenes evne til å ivareta disse oppgaver stiller store krav til deres evne til å fornye sine arbeidsmetoder og etablere og vedlikeholde samarbeidsnettverk på tvers av faggrenser og forvaltningsnivåer.

Den viktigste strategiske utfordringen ligger i håndteringen av den teknologiske utviklingen med en omfattende satsing på digitalt innhold, nettbaserte tjenester og digital infrastruktur. Realiseringen av programmet Norsk digitalt bibliotek (NDB) står svært sentralt i denne sammenheng (se nedenfor). Bibliotekene vil gjennom dette kunne bidra aktivt til å bygge bro over den kunnskapskløften som i dag eksisterer mellom de som kan, og ikke kan, utnytte digitalisert informasjon.

2.4 Medieeksplosjon og individualisering

Bibliotekene skal være aktive og utøvende kunnskapsformidlere og ta i bruk de nye medieformene hvor internettbaserte tjenester vil utgjøre en hjørnestein. Den nye teknologien øker mulighetene for både å utvide tilbudet i bredden og gi skreddersydde individuelt tilpassede opplegg. Bibliotekene forutsettes å fremstå som leverandører av godt organiserte og kvalitetsikrede kilder til opplevelse og kunnskap for alle.

2.5 Utviklingsbehov

For å utvikle seg som aktive samfunnsinstitusjoner må bibliotekene utvikle både de fysiske fasiliteter, sitt tjenestetilbud og sin formidlings- og informasjonsfaglige kompetanse. Utviklingsbehovene kan sammenføres under følgende innsatsområder:

- Innhold og tjenester
- Struktur og organisering
- Kompetanse og forskning

Reformen forutsetter et nasjonalt samarbeidende biblioteknettverk som uttrykkes gjennom begrepet "Norgesbiblioteket".

3.0 Norgesbiblioteket

De fire hjørnesteinene i fremtidens bibliotek er:

- tilgang til fysisk og digitalt materiale
- nettbasert tilgang til databaserte informasjons- og dokumentasjonstjenester
- profesjonell bistand til informasjonssøking og læring
- inspirerende arena for informasjonssinnhenting, kunnskapstilegnelse og opplevelse

Bibliotekenes samfunnsrolle defineres som "å ligge i skjæringspunktet mellom kulturpolitikk, utdanningspolitikk og ein politikk for å styrkje demokratiet" (St.meld.nr.22 (1999-2000) – "ABM-meldingen"). Det finnes mange typer biblioteker som allerede i dag samarbeider i nettverk for å bidra til at bibliotekene kan fylle en slik rolle. Dette samarbeidet forutsettes å videreføres og forsterkes gjennom en nasjonalt koordinert innsats – gitt betegnelsen Norgesbiblioteket – med fokus både på tjenesteutvikling og tiltak i forhold til infrastruktur og kompetanse.

3.1 Innhold og tjenester med strategier og tiltak

Det overordnede målet for bibliotekene er at innbyggerne i Norge skal ha lik tilgang til kultur- og kunnskapskilder uavhengig av økonomisk evne, bosted, arbeidsplass eller tilknytning til utdanningsinstitusjon. For å oppnå dette skisseres to hovedstrategier:

- å utvikle og tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester og derigjennom skape et bibliotek med enkel tilgang til kunnskap og kultur
- fremme bibliotekene som ressurs for læring og kultur- og litteraturformidling

Gjennom nettverket Norgesbiblioteket skal bibliotekenes innsats samordnes og koordineres. Samtidig må bibliotekene gis muligheter til å utvikle sin egenart, likevel slik at samlinger og tjenester i størst mulig grad gjøres tilgjengelig for fellesskapet. Det foreslås en endring i bibliotekloven som skal gjøre deltakelse i det nasjonale system for lånesamarbeid, på tvers av forvaltningsnivåer og bibliotektyper, obligatorisk.

Fornyelsen av bibliotekene er avhengig av digitalisering – både i forhold til tjenestene og innholdet. Suksesskriterier her vil være at man lykkes med å etablere felles lisenser til digitalisert materiale, avklarer viktige opphavsrettslige spørsmål knyttet til bruk av materiale, videreutvikler nasjonale fellessystemer knyttet til bruk av bibliotekenes samlinger – både innen egen sektor og i forhold til samlinger i arkiver og museer (ABM-perspektivet) og viderefører/slutfører de store digitaliseringsprosjekter som nå er under veis på nasjonalt nivå omfattende både arkiv, bibliotek og museer. Programmet ”Norsk Digitalt Bibliotek” (NDB) har nettopp som formål, gjennom en felles portal, å samle og tilgjengeliggjøre en rekke nasjonale, regionale og lokale bibliotek tjenester samtidig som det åpner tilgang til informasjon på tilgrensende fagfelt.

Biblioteket som læringsarena har to dimensjoner: Det skal legge til rette for kunnskap gjennom å gi tilgang til kildemateriale. Samtidig skal biblioteket også kunne tilby et inspirerende læringsmiljø i form av studieplasser, utstyr og veiledning. Bibliotekene har en funksjon både i forhold til uformell og formell læring. Særlig folkebibliotekene opplever i dag i stadig større grad å være ressursentre for opplæring på alle nivåer i kraft av sin desentraliserte struktur og de muligheter som bla. moderne teknologi og det etablerte fjernlånsnettverket – med fylkesbibliotekene som hjørnesteiner – gir.

Folkebibliotekene skal være attraktive møteplasser i lokalsamfunnet og arena for kunnskaps- og litteraturformidling. Dette skjer med basis både i fag- og skjønnlitteratur. Lesestimulering og språkforståelse er sentrale elementer i formidlingen. Disse bibliotekene skal imidlertid også kunne gi tilbud innen musikk, film, teater, multimedier og billedkunst. For folkebibliotekene vil likevel litteraturformidling og lesestimulering fortsatt være særlige satsingsområder med skoleverket som hovedsamarbeidspartner, og hvor prosjekter knyttet til litteraturdelen av ”Den kulturelle skolesekken” utgjør en viktig dimensjon. En spesiell utfordring ligger på å styrke bibliotekenes kompetanse for å kunne møte barn og unges mediebruk på en kvalifisert måte.

Folkebibliotekene skal etter sitt formål være demokratiske arenaer med tilbud til alle. Slik har det også de siste desenniene fungert, ikke minst for den flerkulturelle delen av befolkningen. Den nasjonale overbygningen – Det Flerspråklige Bibliotek ved Deichmanske bibliotek – gjør det mulig for folkebibliotekene å gi et tilbud på de fleste minoritetsspråk og en bedre samordning av tilbudene. Det blir en særlig utfordring å nærmere definere bibliotekenes rolle i forhold til integrering av innvandrerbefolkningen gjennom den nasjonale handlingsplanen

regjeringen nå arbeider med, vedrørende integrering og inkludering av den flerkulturelle delen av befolkningen

Strategier og tiltak under målområdet

- tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester
- digitalisere viktige innholdsressurser
- videreutvikle bibliotekene som læringsarenaer og læringsressurser
- videreutvikle kultur- og litteraturformidlingen
- styrke innsatsen som bidragsytere til inkludering, integrering og kulturelt mangfold
- styrke bibliotektjenesten i fengslene

3.2 Struktur og organisering med strategier og tiltak

I utredningen fremheves en fragmentert bibliotekstruktur, med mange små enheter, som en stor utfordring i forhold til økonomi, kompetanse og tjenestetilbud. Gjennom en sammenslåing – ”konsolidering” - i større enheter, med basis i flere kommuners biblioteker, vil grunnlaget kunne legges for enheter som bedre vil kunne møte morgendagens utfordringer. Disse nye enhetene, som i størrelse og struktur må tilpasses lokale forhold - tar utgangspunkt i en minimumsbemanning på 6-8 årsverk og forutsetter minimum en bibliotekavdeling i hver kommune. Det oppmuntres også til å vurdere kombinasjonsløsninger med andre bibliotektyper (for eksempel bibliotek ved høyskoler/universiteter).

Denne modellen bygger mye på erfaringer hentet fra museumsreformen hvor en har lagt stor vekt på å etablere sterke kompetansemiljøer koblet med robuste driftsorganisasjoner. I bibliotekreformen antas de største bibliotekenes ressurser helt sentrale for gjennomføringen av tiltakene lokalt og regionalt. De vil også i noen tilfeller kunne påta seg nasjonale oppgaver.

Dagens fylkesbibliotek må styrkes i sin rolle som regionale utviklingsaktører med hovedfokus på koordinerings- og utviklingsoppgaver. Driftsoppgavene bør overføres til ”operative bibliotek” – som resultat av en prosess basert på en dialog/samhandling med bibliotekene og kommunene i regionen. Fylkeskommunene/regionene forutsettes å være pådrivere i dette omstillingsarbeidet gjennom samordnede prosesser på tvers av fagområder og forvaltningsnivåer.

Strategier og tiltak under målområdet:

- konsolidering av bibliotekenheter
- investeringsprogram for biblioteklokaler
- trådløst høyhastighetsnett
- landsdekkende transportordning
- endringer/tilpasninger i bibliotekloven og opplæringsloven
- markedsføring og profilering

3.3 Kompetanser og forskning med strategier og tiltak

Bibliotekene skal betjene brukere på alle fagområder, innen forskjellige aldergrupper og med svært varierte forutsetninger. Bibliotekene må derfor løpende løse sine oppgaver gjennom en stadig bredere og en til enhver tid oppdatert kompetanse. Bibliotekutredningen tar som en konsekvens av dette opp forslag om et omfattende kompetanseprogram med fokus på områder

som ledelse, omstilling og utvikling, tjenesteutvikling, teknologi m.m. Dette både i form av videre- og etterutdanning.

Forskning er viktig for faglig og metodisk utvikling. Sentrale forskningsmidler spesielt for biblioteksområdet er helt fraværende. Den mulighet som påpekes er at området kan inngå i ett eller flere forskjellige forskningsprogrammer først og fremst under Norges forskningsråd.

Strategier og tiltak under målområdet

- fornye den samlede kompetansen i bibliotekområdet
- faglig utvikling og kunnskapsdeling på tvers av bibliotektyper og innen ABM-feltet

3.4 Statlig innsats for bibliotekreformen

De økte prosjektmidlene som ble sett på som sentrale virkemidler for utvikling av bibliotekområdet i både ABM-meldingen og Kulturmeldingen (se ovenfor) er så langt ikke realisert. Som en avgjørende forutsetning for gjennomføringen av bibliotekreformens forslag legges til grunn en betydelig økt statlig innsats/medvirkning i tillegg til økt lokal og regional medvirkning. Innsatsene er oppstilt samlet – i uprioritert rekkefølge - i utredningen under de tre hovedinnsatsområder og summerer seg opp til en samlet statlig bevilgning på 337 mill. kr. i 2008 økende til 416 mill. kr. i 2014.

3.0 Fylkesrådmannen vurderinger og anbefalinger

Fylkesrådmannen konstaterer at utredningen "Bibliotekreform 2014" gir en svært fyldegjørende redegjørelse for status for norske biblioteker i dag og de utfordringer biblioteksektoren står overfor i forhold til tilgang til informasjon og kunnskap, som samfunnsaktører og formidlere av et vidt spekter av kulturuttrykk og som møteplasser for fremme av kulturelt mangfold og engasjement.

Det har de senere år skjedd en gradvis utarming av bibliotekenes tilbud med nedleggelse av avdelinger, reduserte mediebudsjetter og bemanning, kortere åpningstider m.m. Dette har også vært tilfelle i vårt fylke, selv om en her har sett en gledelig tilvekst av nye hovedbiblioteker, en betydelig satsing på bruk av IKT med tilhørende muligheter for fellesløsninger på tvers av kommunegrensene (felles biblioteksystem for Romeriksbibliotekene, "samsøkfunksjon" for folke- og skolebibliotek i Akershus (p.t. 72 biblioteker), en felles transportordning (sammen med Østfold og Oslo), felles kompetanseutviklingsprogrammer m.m. Disse tiltakene er blitt gjennomført i et samarbeid mellom lokalt og regionalt nivå, men likevel først og fremst tuftet på fylkesbiblioteket og dets rolle som kompetansemiljø og med ansvar for en rekke operative funksjoner knyttet til medieformidling- og forsyning i fylket.

Fylkesrådmannen ser ideene og tiltakene som foreslås knyttet til etableringen av "Norgesbiblioteket" – alle norske biblioteker knyttet sammen i et nasjonalt samvirkende nettverk – som konstruktive og framtidsrettede. Det representerer på mange måter en naturlig klargjøring og videreføring av samarbeidssystemer som allerede eksisterer i dag – i fragmentert form. Koblet med de strategiske grep som skisseres både når det gjelder ekstra ressurser til sentrale fellessatsinger og i forhold til å styrke infrastrukturen, oppgradere tjenestetilbudet, styrke kompetansen og stimulere til strukturelle tilpasninger lokalt og regionalt – åpner det seg spennende muligheter. En forutsetter at disponeringen/forvaltningen av slike opptrappingsmidler til gjennomføring av bibliotekreformen også legges som utviklingsmidler til regionalt nivå.

Siden reformens suksess i stor grad vil avhenge av bibliotekene i landets sentrale strøk – ikke minst hovedstadsregionen – må dette også avspeile seg i fordelingen av statlige overføringer. En økt statlig satsing vil imidlertid også utfordre det regionale og det kommunale nivå både i forhold til mulighetene for selv å bestemme utviklingen av sitt eget bibliotekvesen, i forhold til økonomisk medvirkning ("egenandeler") og til samarbeid. Jfr. "Tiltak og strategier" under de tre målområdene.

Fylkesrådmannen merker seg videre at bibliotekutredningen går inn for betydelige strukturelle endringer (konsolidering) i folkebiblioteksektoren etter modell av museumsreformen. En sammenslåing av biblioteker – først og fremst i små/mindre kommuner – til enheter med 6-8 ansatte - utgjør en viktig forutsetning for å sette bibliotekene i stand til å fungere tilfredsstillende i forhold til de krav som stilles til et moderne bibliotek. Parallelt med dette ser en altså for seg en fremtidig regional innsats/enhet først og fremst med oppgaver knyttet til temaene koordinering, kompetanse og utvikling.

Spørsmålene knyttet til oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene på bibliotekområdet med tilhørende organisering og finansiering vil måtte vurderes ut fra lokale og regionale forhold og forutsetninger, og må tuftes på /ta opp i seg velfungerende eksisterende samarbeidsløsninger. Det vil være naturlig å søke avklaringer på disse utfordringer når oppgavene og strukturene knyttet til den nye regionalreformen er avklart. En viser i den forbindelse til det som er uttalt i St.meld. nr. 12 (2006-07) Regionale fortrinn – regional framtid s. 58 hvor det bl.a. heter "Regionenes rolle på biblioteksektoren avklares i forbindelse med oppfølgingen av Bibliotekreform 2014". Det vil være en viktig innsats – som en forberedelse til reformen – at de utviklingsoppgaver som nå gjennomføres i vårt fylke – og i samhandling med nabofylkene – videreføres og forsterkes.

Oslo, 28.11.2006

Harald K. Horne
fylkesrådmann

Saksbehandler: Inge Hasselberg, avdeling for regional utvikling

Trykt vedlegg: Bibliotekreform 2014. Del 1: Strategier og tiltak (1)
Kultur- og kirke departementet: Høringsbrev (2)

Utrykte vedlegg: Bibliotekreform 2014. Del 2 Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur